

היום נלמד בעזרת ה':

יומא דף סד

אם של שם מת: למדנו במשנה שאם מת השעיר לעזאזל - מביא זוג של שעירים ומגריל ואומר שהשעיר שעלה בגורל לעזאזל יהא במקום השעיר שמת, 'השני (השעיר להשם המיותר) ירעה עד שיסתאב' ויפול בו מום. הגמרא מבררת מיהו השעיר להשם שירעה: האם השעיר הראשון או השעיר החדש?

לדעת רב השעיר להשם המקורי יקרב ואילו השעיר החדש ירעה, לדעת רבי יוחנן השעיר המקורי ירעה והשעיר החדש יקרב. מחלוקתם תלויה בשאלה האם 'בעלי חיים נדחין'? כלומר קרבן שבזמן מסויים היה פסול - כגון כאן שמת בן זוגו, ולאחר מכן הביאו לו בן זוג חדש, האם מכיון שנדחה שוב אינו חוזר להיות כשר? לדעת רב בעלי חיים לא נדחין ולכן השעיר הראשון חוזר להיות כשר, ואילו לדעת רבי יוחנן בעלי חיים נדחין ולכן השעיר הראשון פסול.

מחוסר זמן: קרבן שעוד לא הגיע ליום השמיני ללידתו פסול. פסול זה הוא מפני שעוד לא הגיע זמנו, אבל לאחר היום השמיני הוא כשר. לכאורה מכאן ראייה לדעת רב שבעלי חיים לא נדחין, שהרי לפני היום השמיני הוא היה דחוי ולאחריו הוא נהיה כשר. הגמרא דוחה. השאלה האם בעלי חיים נדחין היא רק בקרבן שהיה ראוי להקרבה ואחר כך נדחה – האם הדחייה הזו היא לעולם או לא. אבל בהמה קודם ליום השמיני אינה ראויה כלל לקרבן, ורק ביום השמיני היא לראשונה נהיית ראויה להקרבה.

בעל מום עובר: קרבן שיש בו מום הוא פסול, אבל אם התרפא המום שהיה לו הוא חוזר להכשרו. דבר זה נלמד מהפסוק 'כי משחתם בהם מום בם לא ירצו לכם' דוקא כל עוד שהמום בם לא ירצו אבל כשעבר המום ירצו. מכאן המקור לדעת רב שבעלי חיים לא נדחין.

ואילו רבי יוחנן לומד 'בהם' – דווקא במומין נאמר 'מום בם', ולא בשאר דחויים שגם כאשר הוסר הדיחוי נשאר דחויין. ורב לומד מ'בהם' לתערובת עם קרבן שיש בו מום כדלהלן.

(המשך בדף הבא ↓)

יוצא לאור ע"י:

"אור הספר התורני" הוצאה לאור
052-7628377

להצטרפות:

mabatladaf18@gmail.com

052-342-4473

איברים תמימים: איברים של קרבן תמים שהתערבו עם איברים של קרבן בעל מום שאסור להקריבו – לדעת רבנן כל איבר מתוך התערובת הוא 'ספק דאורייתא לחומרא' ואסור להקריבו אפילו אם כבר הקריבו את כל האיברים והוא נשאר אחרון. אבל לדעת רבי אליעזר מהתורה התערובת מותרת להקרבה מכיון שנאמר 'בהם מום בס' – דווקא כשהם בפני עצמם 'לא ירצו לכם' ולא בתערובת, אלא שמדרבנן אסור להקריבם. ולכן אם הקריבו את אחד מהאיברים (לפני שנודע המום) - מותר להקריב את כל האיברים מאותו סוג שבתערובת, כגון אם הוקרב הראש מקריבים את כל הראשים, מכיון שאנו הולכים לקולא ותולים את האיסור בראש הראשון שכבר הוקרב.

ולרב נהי נמי: רב אמנם סובר שבעלי חיים לא נדחין, אך מדוע להקריב דווקא את הראשון ולא את השני?

שלוש קופות: היו במקדש שהיו ממלאים אותם בשקלים שנתרמו לצורך קרבנות ציבור, והם היו ממוספרות באותיות שהיו רשומות עליהם. טעם הדבר מפני שצריך לקחת קודם כל את השקלים מהקופה הראשונה שנתרמה. ומכאן גם לשעיר הראשון שצריך להקריבו ראשון.

הגמרא דוחה. כשהקופה הראשונה נתרמה היא היתה ראויה לקחת ממנה את השקלים לקרבן, ועדיין לא היתה הקופה השניה מוכנה, ולכן הראשונה קודמת. אבל השעיר הראשון לא היה ראוי עדיין להקרבה עד שהגיע השעיר השני, מכיון שכל עוד לא נתן הכהן את מתנות דם הפר הוא אינו ראוי. והרי בינתיים מת חבירו, וכשהביאו את השעיר החדש שניהם נהיו ראויים יחד באותה שעה.

המפריש פסחו ואבד: הקרבן שהופרש לפסח עדיין לא ראוי להקרבה, עד זמן שחיטת הפסח בחצות ערב פסח. בינתיים הוא נאבד והפרישו קרבן אחר לשם פסח, ולאחר מכן מצאו את הראשון. ואז כשהגיע זמן השחיטה שניהם נהיו ראויים לקרבן יחד – ובכל אופן אומר רבי יוסי שמצוה להקריב את הראשון.

לעיל נחלקו רב ורבי יוחנן האם השעיר השני שבזוג הראשון יקרב לה' או השני שבזוג השני.

אמר רבא: ממשנתנו (בתחילת הפרק) משמע כשיטת רב - שהמשנה אמרה "ואם של שם מת, זה שעלה עליו הגורל לה' יתקיים תחתיו", ויש לדייק שדווקא במקום זה שמת מביאים שעיר אחר תחתיו, אבל בן זוגו של המת שנשאר חי הרי הוא עומד עדיין

בקדושתו כמו שהיה קודם ולא צריך להעמיד שעיר אחר תחתיו, וזה כשיטת רב שמקריבים את השעיר השני שבזוג הראשון.

ומהברייתא משמע כשיטת רבי יוחנן - שבמשנתו נאמר שהשני ירעה עד שיסתאב, ואמרה על זה הברייתא שאיני יודע מהו "השני", האם השעיר השני שבזוג הראשון או השני שבזוג השני? ומכך שהפסוק אומר "וְהַשְּׂעִיר אֲשֶׁר עָלָה עָלָיו הַגֹּרֵל לַעֲזָאזֵל יַעֲמֵד חִי" אנו למדים ששולחים לעזאזל דווקא את השעיר שחבירו חי ולא את השעיר שחבירו מת, וזהו השעיר מהזוג השני, וא"כ מה שאמרה המשנה ש"השני" שירעה עד שיסתאב בהכרח שהוא השעיר השני מהזוג הראשון (שחבירו מת). ומכאן מוכח שמקריבים לה' את השעיר השני מהזוג השני כשיטת רבי יוחנן (שהרי השני מהזוג הראשון ירעה עד שיסתאב).

מאי משמע? כלומר איך משמע מ"יעמד חיי" ששולחים לעזאזל דווקא את השעיר שחבירו חי? תירוץ: "יעמד חיי" הכוונה עמידה אחת ולא שתי עמידות, והשעיר שחבירו מת כבר נדחה ע"י מיתת חבירו, ועכשיו הוא בא שוב לעמוד.

תנן: למדנו במשנתו שלדעת רבי יהודה אם נשפך הדם של השעיר לה' ימות השעיר השני המשתלח לעזאזל. הדבר מובן לשיטת רבי יוחנן ש'בעלי חיים נדחים', שכיוון שהוא נדחה כשנשפך דמו של השעיר לה' לכן הוא ימות. אך לשיטת רב ש'בעלי חיים לא נדחים' הדבר קשה - מדוע ימות שעיר המשתלח, והרי אפשר לחזור ולהעמידו עם שעיר אחר?